

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

Cap. IV. - Dativus numquam regitur, nec in activa, nec in passiva; & ubique adquisitionem significat. Nunquam est rei agentis

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

mentios somni frustra discutere tentavis. Cicer. I. Catil. Exhaustur ex urbe tuorum comitum magna, & permiciosa sentina Reip. Auctor ad Herennium; Memoria est firma animi rerum, & verborum dispositionis perceptio. Sed frequentius alter genitivorum in possessivum convertitur; ut, *Mea doctrina præceptoris*; &, *Fructibus Siculis Agrippæ*.

CAP. IV.

Dativus nunquam regitur, nec in activa, nec in passiva; & ubique acquisitionem significat. Nunquam est rei agentis.

Dormio tibi; Tibi servo; do tibi pecunias; tibi emitur liber; nihil differunt, si dativi naturam spectes: ubique enim significatur acquisitio; ut, *serripuit mihi nummos*; & *lac subducitur agnis*: nam dativus ultimum finem significat; quare jam compositæ, & structæ orationi potest accedere. Domus constat ex materia (ut lapidibus, & lignis) producitur ab artifice (quæ causa efficiens est) habet formam, qua distinguitur à rebus aliis: quum igitur constructa, & perfecta est, tunc quarimus, cui negotio, vel domino sit accommodanda: sic dativus constructæ, atque perfectæ orationi per modum acquisitionis supervenit. Nulla igitur erit oratio, cui per modum acquisitionis dativus adjungi non possit: ut, *tibi doceo*; *tibi soli amas*; „[*tibi deserit Hesperus O-* „*tam*; *Omnis jam pueris pater*, & *matercula pallent*; „*Sed ne forte tuo careat mihi fumus amore.*] Cur enim in his orationibus; *Filius mihi peccat*, non omnibus dormio; *fateris esse acquisitionem*: & in illis; *Do tibi pecunias*, non fratri; à verbo dicis regi dativum? Intelligendum igitur, nul- lam

Vide in-
fra Lib.
3. cap. 4.

Iam esse orationem, aut verbum illum, cui dativus non possit accommodari; dum tamen hoc intelligatur, aliud esse, *Amo me*; aliud, *Amo mihi*; aliud, *doceo vos*; aliud, *doceo vobis*. Unde jam mirari desinamus hujusmodi phrasas cum dativo. Terent. Adélph. *Ut vobis deceat*. Cornelius Fronto de exemplis eloquentium, citat Sallustium in 1. histor. *Locum editiorem, quam victoribus decebat, capit*. Plaut. Amphitryo; *Nostro generi non deceat*. (Hispanè, *Para quem nosros fomos*.) „ [ibidem; *Capiam ornatum, qui potis deceat*, id est, *capiam coronam, tamquam homo potus, sive ebrius*.] Idem Afinnaria; *Ut me, teque maxime, atque ingenio nostro deceat*; vides hic dativum, & accusativum, sed diversa significatione. Cic. de Oratore; *Quandoquidem id deceat prudentie tute*. Terent. Adélph. *Imo Herce ita nobis deceat*; ibid. *Ut vobis deceat*; Græcè, *ὅπως ὑμῶν*. Gellius lib. 8. *Adolescens præfatur elatius, quam etati ejus decebat*: idem lib. 7. *Famini solis vestem longè latèque diffusam indecere existimaverunt*. Tacit. *decere nobis terram*. Terent. *Si hoc fratri celetur*. Plaut. Amphitryo. *Homini servo suos domitos habere oportet oculos, & manus*. „ [Cicero post reditum; *Ubi nobis hæc auctoritas tanta tamàn latuit? Varro 8. de ling. Lat. Similia non solum à facie dici, sed etiam ab aliqua conjuncta vi, quæ & oculis, & auribus latere solet*. Plaut. Trin. *Quid ille mihi latitabat*.] Cicero 1. Catilinar. *Nihil agis, nihil moliris, quod mihi latere valeat in tempore*. Quod non intelligens Lambinus conatur emendare, Lucanus lib. 1. *Tu mihi causa lates*. Cicero 1. Catilinar. *Ut tibi ad forum Aurelium præstolarentur armati*. Virgilius; *Hæc eadem maiorique tue, generique manebunt*; idem; *& tibi pæna ma-*

Decet tibi.

Celo: Oportet:

Lateo.

Præsto-

ma-

- Maneo.** *manet.* Cicero II. Philipp. *Cujus quidem tibi fatum, sicut Cajo Curioni manet.* „ [Ita est in veteribus libris. Virgil. *O mihi tam longa maneat pars ultima vite.*] Catullus; *Scelesta tene, quae tibi manet vita?* Cæsar. 2. Gall. *Quum tela nostris deficerent.* Gellius lib. II. cap. 29. *Ut messem hanc nobis adjuvent.* Plaut. Truc. Act. 2. Sc. 4. *Cui rei te assimilare retulit.* Plautus Bacchid. *Quom nibilo pluvius ea res referat sibi.* Idem Pseudolo: *Nam quanti refert, ei nec rectè dicere, qui nihil rectè facit.* Horatius Satyra I. *vel dic, quid referat intra Naturæ finis viventi, jugera centum An mille aret.* Plinius lib. 18. *Acino plurimum*
- Interest.** *refert, si contingat crescente luna vindemiare.* Tertull. *Interest homini Deo cedere.* Sed mihi videtur hic deesse literula, & legendum, *hominis*: ut in illo Plinii cap. I. *nec interest hominis.* Terent. Eunuch. *Homini homo quid præstat!* Plaut. Afnaria. *Pergini precari pessimo?* Seneca de vita beata; *Huic succurro, huic misereor*: idem Controvers. *Misereri debent omnes mei: & ego misereor tibi puella.* Unde in sacris; *Miserere mihi Domine; & miserere nobis.* Plautus Aulular. *Nihil equidem tibi abstuli: resp. At quod tibi abstuleras, cedo.*
- Aufero.** *Ambiguitas est in dativo; nam primo loco, tibi, id est, à te; in secundo * manifesta est acqui-*

* *Manifesta est acquisitio*] Hinc sæpe Emphasis magna in illo Dativo. Plaut. Capt. IV. 2. 86. *Esurire mihi videre, resp. Mihi quidem esurio, non tibi.* Aulul. III. 2. 19. *Utinam mea mihi modo auferam.* IV. 2. 16. *Verum ego Mihi bibam.* IV. 10. 38. *Tametsi fur mihi es.* Bacch. I. 1. 31. *Mihi cesso, cum sto.* Cic. Famil. VI. 15. *Tibi gratulor, mihi gaudeo.* II. 11. *Quicquid erit, tibi erit,* ep. 18. *si quid offendet, mihi totum, nihil tibi offenderit.* de Amic. cap. 3. *Factus est iterum Consul, sibi suo tempore, Resp. peno sero.* cap. 27. *Mihi quidem Sapiò vivit, vivetque semper.* Suet. Tib. I. *Agrum accepit clientibus, locum ad sepulturam sibi à*

acquisitio. Catul. *Eripite hanc pestem, perniciosamque* *Eripio*
mibi. Doctiores quidem negant posse dici, *Jubeo*
jubeo tibi; qui si hæc intelligerent, Cornelio
*Tacito assentirentur, * quum dixit lib. 13.*
Ubi Britannico jussit, exurgeret. „ [Livius lib. 42. *Jubeo.*
 „ Cui primo tempore magistratus creare jussum erat.
 „ Cicero lib. 9. ad Attic. epist. 15. *Hæc literæ*
 „ *Dolabella mihi jubent ad pristinas cogitationes reverti.*
 „ *Alcon. in 3. Verr. Defensionem de Sylla exclusit,*
 „ *ne liceret illi dicere, Sylla mihi jussit. Curtius*
 „ *lib. 7. Armigero lanceam ei dare jussit.]*
Væ victis, Hei mihi, etiam sunt dativi acqui-
si-

populo. Obsq. cap. 104. Matri Idea se precidit. Plin.
Paneg. Nemo jam parens filio, nisi fragilitatis humana vices
horret. Sed & sæpe eleganter prorsus abundat. Plaut.
Aul. III. 3. 22. Quæ mihi potest interbibere fontem Corinthien-
sem. Cic. Fam. VII. 1. Tu mihi istam imbecillitatem vale-
sudans tua sustenta. Parad. III. 2. An ille mihi liber, cui
mulier imperat? Catil. II. 2. Tongillum mihi eduxit. Sall. Ca-
til. 52. Hic mihi quisquam misericordiam nominat? Liv. præ-
fat. Ad illa mihi quisque acriter intendat animum.

* *Quum dixit &c.* Sic & IV. 72. *Tributum eis Drusus*
jusserat modicum. Sall. Jug. 48. Postquam ei provinciam Num-
midiam populari jussit. Liv. XLII. 43. quæ Legati, nullo in
presentia responso dato, Chalcidem se sequi jusserunt. Corri-
git quidem & hunc locum, & alterum capituli 28. Magnus
Gronovius, tanquam si solæca sit locutio. Sed tamen
quum ea tot exemplis à sanctio, Scioppio, me denique
allatis probata jam sit, immo & ab illo ipso ad Liv.
XXVII. 24. non putem eam temere proscribendam, om-
niaque istæ loca conjecturis sollicitanda. Sic neque in
Sil. Ital. XII. 600. Cæticolis raptim excitis defendere ræla
Dardana, & in septem discurrere jusserat arces, legendum
cum eodem Obser. I. 17. censeram, Cæticolas excitos; quum,
si maxime solæca esset locutio, jubeo tibi hoc facere, vel
sic tamen nulla eum locum foret mutandi causa, quippe
quum Cæticolis excitis, possent esse Ablativi. Constructur
hoc verbum etiam cum Accusativo. Plaut. Stich. II. 3. 71.
Jube famulos, rem divinam mihi apparent. Suer. Vesp. 23.
Nuncios legatos, decretam sibi statuat, jussit, ut continuo
ponerent. Festus: Admissiva aves, quæ consensientem jube-
rent, ubi sine causa malunt nonnulli jurearent.

fitionis, & particula *ve* est suppositum verbi subintellecti: Syntaxis est, *Ve vultis est, Hui mihi erit.* Vide Ellipsin verborum.

Sum ruri, Natus Carthagini, dativos esse somniant grammatici, quum sint sexti casus, ut dicimus in sexto casu.

Vehementer errant grammatici, quum dativum in passiva voce, esse rei agentis inculcant: ut, *Deus amatur mihi,* id est, à me, quem errorem suo loco, quum de passivis agemus, exagitabimus lib. 3. cap. 4.

Duo dativi.

Duo dativi sæpe simul reperiuntur; sed neuter à verbo regitur, imo uterque suo modo significat acquisitionem; ut, *Hoc erit tibi curæ; Datur tibi hoc vitio.* Plaut. *Nucleum amisi, reliquit mihi pignori putamina.* „[Lucret. 6. *multa volant, que sint vitalia nobis, Et contra que sint morbo, mortique.*]

C A P. V.

Accusativus multis modis à præpositione pendet: Eo in Romam, in rus. Exclamatio postulat verbum. Exploditur grammaticorum Synecdoche. Duo accusativi ab eodem verbo non reguntur.

Accusativus (nisi sit infiniti verbi suppositum; ut, *me amari*: aut activorum appositum; ut, *ama litteras*) semper à præpositione pendet: ut, *vixit annos centum; latus pedes viginti; eo Romam, niger oculos.*

Tempus continuum, & mensuram præcipiunt debere collocari in accusativo sine præpositione: ut, *studui decem annos; pendet libras triginta,* Hoc falsum est; virtute enim præpositio-